
Landsmøtet Sakspapir

Møtedato 22.04.2021-25.04.2021
Ansvarlig Sentralstyret
Saksnummer LM11 05.04-21
Gjelder Forskningspolitisk plattform

---

1 Vedlegg til saken:

- 2 1. Forslag til forskningspolitisk plattform
- 3 2. Gjeldende plattform (*kun elektronisk*)

4 FORSKNINGSPOLITISK PLATTFORM

5 FORMÅL

6 Landsmøtet tar stilling til og vedtar ny plattform for forskningspolitikk i Norsk studentorganisasjon
7 (NSO).

8 SAKSPRESENTASJON

9 Politiske plattformer utdyper og definerer organisasjonens politikk på avgrensede saksfelt, og skal
10 være i tråd med organisasjonens prinsippprogram. Øvrige politiske vedtak fattet av sentralstyret
11 eller arbeidsutvalget skal være i tråd med de politiske plattformene der disse finnes. I følge NSOs
12 vedtekter skal de politiske plattformene opp til behandling etter behov, men innen 6 år etter siste
13 behandling på landsmøte. Sentralstyret har derfor innstilt på en plattform som, så langt det lar seg
14 gjøre, skal kunne tåle politiske endringer i en uoverskuelig fremtid. Sentralstyret mener det er viktig
15 at formen og detaljgraden i plattformen gjør det mulig for arbeidsutvalget (AU) å manøvrere seg i
16 et skiftende politisk landskap. Derfor er det også viktig at landsmøtet tar stilling til prinsipielle
17 overordnede spørsmål som AU kan ta utgangspunkt i når man diskuterer politiske løsninger i det
18 daglige arbeidet.

19 Politiske plattformer og andre dokumenter i NSO

20 Forskningspolitisk plattform brukes aktivt av tillitsvalgte i organisasjonen, og danner grunnlaget for
21 hva NSO mener om forskning i universitets- og høyskolesektoren, samt omkringliggende temaer
22 og sektorer i møter, høringer og lignende. Plattformen kan derfor sees på som et verktøy for
23 organisasjonen til å styre hva tillitsvalgte oppnevnt i, eller på vegne av NSO, må basere seg på når
24 de møter og representerer på vegne av organisasjonen. Prinsippprogrammet til NSO er det øverste
25 dokumentet i organisasjonen. Plattformen må derfor holde seg innenfor de rammene
26 prinsippprogrammet legger.

27 Sammenheng med andre politiske plattformer

28 Forskningspolitisk plattform tar for seg temaer som overlapper med det politiske innholdet i flere av
29 de andre politiske plattformene i NSO. Sentralstyret oppfordrer derfor landsmøtets delegater om å
30 sette seg godt inn i NSOs øvrige politiske plattformer når dere vurderer det som er foreslått som
31 politikk til denne plattformen

32 VURDERING

33 **Kapittel: Innledning**

34 Kapitlet er en kort og deskriptiv innledning for resten av plattformen. Kapitlet fremhever
35 viktigheten av forskning for samfunnet og hva NSOs forskningspolitikk baserer seg på. Bruken av
36 kulepunkter tydeliggjør hva som er hovedpunktene i plattformen og gjør derfor at innledningen
37 kommuniserer bedre. Sammen med kapitlet om grunnleggende prinsipper sier de noe om det
38 NSO baserer forskningspolitikken sin på uansett tema.

39 **Kapittel: Grunnleggende prinsipper**

40 Kapitlet viser til generelle og overbærende prinsipper innen forskning.

41 Akademisk frihet er en sentral kjerneverdi i all forskning som gjøres. Underkapitlet om akademisk
42 frihet inneholder hva akademisk frihet innebærer, samt at politiske satsinger og prioriteringer ikke
43 skal være til hinder.

44 Åpenhet om forskningsdata og åpen tilgang til forskningsartikler er et viktig grunnlag for
45 kunnskapsdeling. For å få til dette må det være åpen og gratis tilgang på all offentlig finansiert
46 forskning.

47 Bærekraftig utvikling er kjernen i fremtidig samfunnsutvikling. Det er viktig at det legges til rette for
48 samarbeid mellom institusjoner og på tvers av landegrensler slik at forskningen kan bidra til at vi
49 når en bærekraftig framtid.

50 **Kapittel: Samarbeid i forskning**

51 Samarbeid vil være en nøkkel for å løse fremtidens utfordringer. Universitets- og høyskolesektoren
52 vil vinne på sterkere samarbeid, både innad i egen sektor, men også på tvers sammen med
53 eksempelvis næringslivet og instituttsektoren.

54 Samarbeid i universitets- og høyskolesektoren bygger på at vi kan bli enda flinkere til å
55 samarbeide på tvers av veletablerte fag- og forskningsmiljøer for å stå bedre rustet til å løse uante
56 utfordringer. Mye kan bli bedre ved å bygge ned de etablerte silotankegangene som ofte eksisterer
57 ved institusjonene, og ved å samtidig fjerne de potensielle administrative hindringene for
58 samarbeid.

59 Næringslivet, instituttsektoren og offentlig sektor er viktige samarbeidsaktører for forskningen. Alle
60 har fokusområder og nye ideer som kan fremme økt forskning og forskningssamarbeid, og kan og
61 bør bistå universitets- og høyskolesektoren i doktorgradsutdanning og inn i undervisning, slik at det
62 blir økt arbeidsrelevans og tilknytning til andre sektorer.

63 Innovasjon er et tema som tar stadig større plass i forskningsdebattene både nasjonalt og
64 internasjonalt. Sentralstyret mener derfor at det er viktig å ha tydelig politikk på innovasjon.
65 Forsknings- og høyere utdanningsinstitusjoner må være et sted der både studenter og ansatte har
66 mulighet til å utvikle innovasjonskompetanse. Innovasjonskompetanse kjennetegnes av evnen til å
67 utvikle og forbedre forhold rundt seg og gir rom for å se nye løsninger. NSO mener at
68 innovasjonsklynger er en nyttig organisering for å etablere samarbeid som fremmer innovasjon og
69 utvikler innovasjonskompetanse. For å styrke studentenes innovasjonskompetanse, er det viktig at
70 studentene har tilgang til utstyr og arealer på lærestedet.

71 Sentralstyret mener at langsiktig finansiering er en forutsetning for kvalitet i innovasjonsforskning.
72 Oppstartsfasen for innovasjonsprosesser trenger gode økonomiske ordninger, og spesielt viktig er
73 dette for nye innovasjonsprosjekter. Det må også utvikles bedre rammer for samarbeid mellom

74 studentenes innvoasjonsprosjekter og kommersialiseringsaktører slik at flere prosjekter
75 kommersialiseres.

76 **Kapittel: Forskningsfinansiering**

77 Forskningsfinansiering utover basis- og resultatfinansieringen skjer gjennom blant annet private
78 stiftelser, private fond, EUs rammeprogrammer og programmene hos Norges forskningsråd.
79 Sentralstyret har her valgt å fokusere på de største overordnede prosessene som gjelder alle
80 fagmiljø. Mer om NSOs politikk på finansiering finnes i *plattform om organisering av universitets-*
81 *og høgskulesektoren.*

82 Basisfinansiering er et av de sikreste grunnlagene for å få utvikling på institusjoner.
83 Basisfinansiering er viktig for grunnforskningens egenart som kunnskapsutvikler og nytenkende.
84 Derfor mener sentralstyret basisfinansiering også må være en del av denne plattformen, samtidig
85 som NSOs politikk på finansiering også finnes i *plattform om organisering av universitets- og*
86 *høgskulesektoren.*

87 Norges forskningsråd (NFR) har som statlig rådgivende forskningsorgan et særlig ansvar for å se
88 forskning i et langsiktig perspektiv. Sentralstyret mener det er viktig at det tilrettelegges for både
89 tematiske forskningsprogrammer, men også de frie programmene, slik som FRIPRO-ordningen.
90 Denne kombinasjonen mener sentralstyret er viktig at NFR har, siden begge deler er nødvendige
91 for løsninger på fremtidige problemer. Sentralstyret mener i tillegg at NFR må se hvordan
92 forskningen kan kobles opp mot utdanningen, og dermed må forskeren gjøre rede for nettopp
93 dette. For fremragende forskningsmiljøer må det i tillegg finnes ordninger som kan gi gode
94 rammebetingelser for forskningsfinansiering over en lengre periode.

95 Den Europeiske unions rammeprogram - Norges deltagelse i Horizon Europe vil ha en høyere
96 økonomisk kostnad enn programmet har hatt tidligere. Disse kostnadene mener sentralstyret det
97 er viktig at ikke tas fra basis- og resultatfinansieringen. Deltagelse i programmet vil være viktig for
98 å hente hjem forskningsmidlene, bedrive forskning av høy kvalitet, samt samarbeid mellom
99 forskningsmiljøer på tvers av landegrensar.

100 **Kapittel: Arbeidsforhold**

101 For å få den beste forskningen er det nødvendig med trygge arbeidsforhold. Sentralstyret mener
102 det er viktig med en tydelig politikk på at solide arbeidsvilkår og mangfold i akademia er avgjørende
103 for å skape fremragende fagmiljøer. Siden det er dagens studenter som skal være morgendagens
104 fremragende forskere, er det også viktig å ha en god studiesituasjon slik at akademia framstår som
105 en attraktiv arbeidsplass gjennom en livslang karriere innenfor forskning og utdanning.

106 Akademia har et ansvar for å speile samfunnet og bred rekruttering er en forutsetning for å lykkes
107 med dette. Sentralstyret mener også at mangfolds- og likestillingsperspektiver i alle prosesser er
108 viktig for å få tak i de beste hodene. Dette er spesielt viktig for rekrutteringsstillinger, som har som
109 formål å gi den nødvendige kompetansen for en karriere i akademia. Ved rekruttering av
110 internasjonale vitenskapelige ansatte skal institusjonene tilby tilstrekkelige kurs slik at de ansatte
111 kan bidra inn i det akademiske fellesskapet. I dag sier forskrift om ansettelse og opprykk i
112 undervisnings- og forskerstillinger at institusjonen er forpliktet til å sørge for at de ansatte dekker
113 krav til pedagogisk kompetanse innen 2 år.

114 Doktorgradsutdanningen har som annen utdanning opplevd en enorm vekst, og er den viktigste
115 veien inn i en forskerkarriere. Sentralstyret mener det er viktig at denne utdanningen gir
116 kandidaten de beste forutsetningene for å lykkes i en fremtidig forskerkarriere. Dermed bør
117 de også inkluderes undervisning og veiledning. Kapittelet tar også for seg viktigheten av at

118 undervisning og undervisningskompetanse gis en sentral plass i akademia, og at satsing på
119 undervisningskvalitet skal belønnes.

120 **Kapittel: Forskningsetikk**

121 Til grunn for forskningsarbeidet ligger forskningsetikken. Denne omhandler ulike etiske vurderinger
122 forskere må gjøre. Sentralstyret mener det også er hensiktsmessig at forskningsetikken omhandler
123 ansvaret den enkelte forsker eller forskningsmiljøer har til hva og hvordan forskningsresultatene
124 kan bli brukt til.

125 Akademisk fusk inngår også som en del av forskningsetikken, og kapittelet stadfester at det må
126 finnes et nasjonalt regelverk for behandling av uærlighet og fusk på alle fagfelt.

127 **Kapittel: Studentdeltakelse i forskning**

128 Studentdeltagelse i forskning er et virkemiddel for variert undervisning med fokus på å oppnå
129 forskerkompetanse. I plattformen er det skissert opp tre ulike metoder for studentdeltagelse i
130 forskning. *Utdanningspolitisk plattform* fokuserer også på studentdeltagelse i forskning.

131 Sentralstyret mener det må fokuseres på studentaktiv forskning annet enn i bachelor- og
132 masteroppgaveskriving. Denne typen forskning blant studenter speiler forskningsarbeidet, og kan
133 skape et videre engasjement for en forskerkarriere.

134 Den siste typen studentaktiv forskning som blir lagt vekt på er studentinitiert forskning, som skiller
135 seg fra de andre ved at det er studenten selv som starter forskningsprosjektet, og det krever en
136 høyere selvstendighet i arbeidet.

137 Gjennom forskerlinjer vil studenter få muligheten til å opparbeide seg forskerkompetanse.
138 Forskerlinjer kan tas som et alternativ til ordinært studieløp for de som ønsker forskererfaring
139 underveis i studieløpet.

140 **Dissenser**

141 **Dissens 1**

142 *Dissenstaker:* Ola Gimse Estenstad, Bjørn Olav Østeby og Emily MacPherson

143 *Linjenummer:* linje 168

144 *Forslag:* Tillegg: Doktorgradsordningene skal ha som minimumskriterium at man skaper et
145 kontaktnettverk mellom fagmiljøet knyttet til UH-sektoren og arbeidslivet.

146 *Begrunnelse:* Dissenstakerne ønsker å beholde en del av teksten som ble kuttet i behandlingen av
147 dokumentet. Det er viktig at vi stiller krav til de som tar doktorgrad om nettverksbygging. Dette er
148 både hensiktsmessig for økt kunnskapsformidling og for den enkelte som tar doktorgrad.

149

---

150 **INNSTILLING**

151 *Forskningspolitisk plattform vedtas.*

152

153

1 VEDLEGG 1: FORSLAG TIL FORSKNINGSPOLITISK PLATTFORM

2 FORSKNINGSPOLITISK PLATTFORM

3 Denne plattformen dekker målene Norsk studentorganisasjon (NSO) har til forskningspolitikk.
4 NSOs øvrige politiske dokumenter supplerer og utdypes politikken i denne plattformen.

5 1.0 INNLEDNING

6 Universitets- og høyskolesektoren er en sentral aktør innen forskning og forskningsformidling.
7 Gjennom dette bidrar sektoren til innovasjon, innsikt, meningsbrytning, samfunnsdebatt og
8 samfunnsutvikling. En god forskningskultur er nødvendig for å løse de globale, nasjonale og lokale
9 samfunnsutfordringene vi står overfor. I dette inngår også et aktivt samarbeid på tvers av
10 sektorer.

11 NSO sin forskningspolitikk baserer seg på

- 12 • Akademisk frihet
- 13 • Åpenhet
- 14 • Bærekraftig utvikling
- 15 • Forutsigbar finansiering
- 16 • Kvalitet
- 17 • Studentinvolvering

18 2.0 GRUNNLEGGENDE PRINSIPPER

19 2.1 Akademisk frihet

20 Akademisk frihet er en grunnleggende verdi som må ligge til grunn for all faglig aktivitet på
21 universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter slik at disse kan oppfylle sitt samfunnsoppdrag.
22 Meningsbrytning og faglig uenighet er sentralt i opprettholdelsen av akademisk frihet.

23 Akademisk frihet innebærer at forskere og studenter skal ha rett til å fritt utforme problemstillinger,
24 stille spørsmål, bestemme kildemateriale, metode og fremlegge hypoteser. Dette forutsetter en
25 mulighet til å utfordre etablert kunnskap, velge tematikk som er kontroversiell og som kan
26 oppfattes som politisk eller emosjonelt følsomt, uten å bli utsatt for sanksjoner. Etske normer,
27 lover knyttet til forskningsetikk og ytringsfrihetens rammer må legges til grunn. Argumentasjonen
28 må alltid være faglig begrunnet.

29 2.2 Åpenhet i forskning

30 All forskning som er helt eller delvis offentlig finansiert skal publiseres i åpne publikasjonskanaler,
31 som er lett tilgjengelig for allmennheten. Myndighetene skal på vegne av institusjonene forhandle
32 frem avtaler om åpen publisering og tilgang til forskningstidsskrifter og bøker. Det bør være et
33 langsiktig mål at slike avtaler blir internasjonale standarder. Ved inngåelse av åpen publiserings-
34 avtaler er det viktig å sikre studenter og forskeres tilgang til forskning som ikke er publisert
35 gjennom åpne publikasjonskanaler.

36 Norske universiteter og høyskoler må ha som mål at all forskning skal ha stor grad av transparens.
37 Med dette menes at metodikk, kilde- og datagrunnlag skal være åpent og etterprøvbart.

38 **2.3 Bærekraftig utvikling**

39 Bærekraftig utvikling er sentralt og dekker alle fagdisipliner innenfor forskning. Spesielt når det
40 kommer til FNs bærekraftsmål er det høyst nødvendig med et tett og dynamisk samarbeid på tvers
41 av sektorer og landegrenser. Institusjoner som utfører forskning har et ansvar for at verden skal nå
42 bærekraftsmålene. Formidlingen og kunnskapen om utfordringene og mulige løsninger må være
43 allment tilgjengelig, og finansieringen til målrettet forskning på temaer knyttet til bærekraft må
44 økes.

45 **3.0 SAMARBEID I FORSKNING**

46 Forskning skal bidra til å gi svar på de store samfunnsutfordringene. Næringslivet, instituttsektoren
47 og offentlig sektor er viktige samarbeidsaktører både i utdanning, forskning og formidling av
48 kunnskap. Internasjonalt samarbeid i universitets- og høyskolesektoren er av avgjørende
49 betydning. Globale utfordringer krever globalt samarbeid for globale løsninger.

50 **3.1 Samarbeid i Universitets- og høyskolesektoren**

51 Verden står ovenfor utfordringer som krever samarbeid på tvers av både institusjoner og disipliner,
52 og academia må legge til rette for dette.

53 **3.2 Samarbeid med næringslivet**

54 Det offentlige skal ha ordninger som stimulerer næringslivet og private aktører til å satse på
55 forskning og utvikling. Slike ordninger skal ha som formål å styrke grunnforskning og kunstnerisk
56 utviklingsarbeid.

57 For å stimulere til mer forskningskompetanse i næringslivet skal ordningen for nærings-ph.d.
58 styrkes. For å få tildelt en nærings-ph.d. skal det være et kriterium at man har en strategi for å
59 skape et nettverk mellom fagmiljøet og bedriften for praksisengasjement for studentene.

60 **3.3 Samarbeid med instituttsektoren**

61 Instituttsektoren er med på å oppfylle samfunnets behov for forskning og utviklingsarbeid gjennom
62 å drive anvendt forskning og kunnskapsutvikling rettet mot et bredt spekter av brukere.
63 Instituttsektoren skiller seg fra universitets- og høyskolesektoren ved at den i hovedsak finansieres
64 gjennom oppdragsforskning og søknadsbaserte midler fra Norges forskningsråd, regionale
65 forskningsfond og EUs rammeprogram.

66 Instituttsektoren skal bidra til å veilede doktorgradsstipendiater. Instituttet skal belønnes med en
67 prosentsats av sluttvederlaget som universitetet eller høyskolen mottar ved disputas. Det er viktig
68 at kompetansen på instituttene utnyttes i undervisningen som universitetene og høyskolene gir.
69 Partene må etablere samarbeid som gjør dette mulig.

70 Forskningsinstitutter eid av universiteter og høyskoler skal bidra til samarbeid på tvers av forskning
71 og utdanning.

72 **3.4 Samarbeid med offentlig sektor**

73 Ordningen for offentlig ph.d. skal styrkes for å stimulere til mer samarbeid mellom academia og
74 virksomheter i offentlig sektor. For å få tildelt en offentlig ph.d. skal det være et kriterium at man
75 har en strategi for å skape et nettverk mellom fagmiljøet og virksomheten for praksisengasjement
76 for studenter.

77 Ordningen skal gi en faglig utvikling innen profesjonsfagene og bidra til en forskning- og
78 utviklingsbasert tilnærming til arbeid i offentlig sektor.

79 **3.5 Innovasjon**

80 Innovasjon er en av UH-sektorens kjerneoppgaver og norske universiteter og høyskoler skal bidra
81 til innovasjon i offentlig og privat sektor. Innovasjon er nye eller vesentlig forbedrede produkter,
82 tjenester eller prosesser som tas i bruk og som gir økt verdiskaping og/eller samfunnsnytte. NSO
83 mener at universiteter og høyskoler må integrere innovasjon i forskning og utdanning i enda større
84 grad, samt bedre samarbeidet med næringslivet, offentlige tjenester og andre aktører.

85 For å lykkes med å integrere innovasjon i forskning og høyere utdanning kreves det at forskere og
86 studenter utvikler innovasjonskompetanse. Innovasjonskompetanse kjennetegnes av evnen til å
87 utvikle og forbedre forhold rundt seg og gir rom for å se nye løsninger. NSO mener at
88 innovasjonsklynger er en nyttig organisering for å etablere samarbeid som fremmer innovasjon og
89 utvikler innovasjonskompetanse. For å styrke studentenes innovasjonskompetanse, er det viktig at
90 studentene har tilgang til utstyr og arealer på lærestedet.

91 Langsiktig finansiering er en forutsetning for kvalitet i innovasjonsforskning. NSO mener at det skal
92 finnes ordninger som støtter oppstartsfasen til forskernes og studentenes innovasjonsprosesser,
93 spesielt for nye innovasjonsprosjekter. NSO mener det må utvikles bedre rammer for samarbeid
94 mellom studenters innovasjonsprosjekter og kommersialiseringsaktører slik at flere prosjekter
95 kommersialiseres.

96 **4.0 FORSKNINGSFINANSIERING**

97 Norske myndigheter skal legge til rette for nyskapende og banebrytende forskning.
98 Forskningsfinansieringen skal legge godt til rette for kvalitet i forskning og utdanning, og gi rom for
99 prosjekter med uvisst utfall. Norge må ha høye ambisjoner om å tiltrekke seg eksterne
100 forskningsmidler, og legge til rette for at forskningsmiljøer får støtten og hjelpen de trenger for å
101 søke slike midler. Forskningsinstitusjoner skal stimuleres til deltagelse i EUs rammeprogram for
102 forskning og innovasjon. NSO støtter initiativ som gaveforsterkningsordningen, som stimulerer til å
103 gi private gaver til forskning.

104 **4.1 Basisfinansiering**

105 Basisfinansieringen er viktig for at vitenskapelige miljøer skal ha mulighet til å ta risiko.
106 Grunnforskningens egenart er kunnskapsutviklende og nytenkende, og nye forskningsprosjekter er
107 forbundet med høyere økonomisk risiko. Institusjonene må derfor sikres tilstrekkelig
108 basisfinansiering.

109 **4.2 Norges forskningsråd**

110 Hovedoppgavene til Norges forskningsråd (NFR) skal være å fordele midler til forskning, gi
111 forskningspolitiske råd, samt bidra med sin ekspertise rundt søknader og prosedyrer for de som
112 søker internasjonale midler. NFR skal også ha en tydelig plass i forskningssektoren som et politisk
113 rådgivende organ, og NFR har et spesielt ansvar for å se forskningen i et langsiktig perspektiv. Det
114 må tilrettelegges for både tematiske programmer og programmer for fri forskning. En styrking av fri
115 forskning er viktig for at forskere skal ha mulighet til å søke finansiering uten at prosjektet må være
116 knyttet til et spesifikt politisk bestemt forskningsprogram. Dette innebærer at NFRs FRIPRO-
117 ordning, fri forskningsstøtte, må styrkes.

118 Det må finnes ordninger som gir fremragende forskningsmiljøer gode rammebetingelser og
119 langsiktig finansiering.

120 **4.3 Den Europeiske unions rammeprogram Horisont Europa**

121 EUs rammeprogram for forskning og innovasjon for perioden 2021-2027 (Horisont Europa) har et
122 sterkt fokus på bærekraftig utvikling med mål om at minst 60% av budsjettet skal gå til
123 bærekraftsrelaterte prosjekter er en tungtveiende grunn til deltakelse. Norges økte utgifter til EU
124 programmer skal ikke tas fra høyere utdanningsinstitusjoners basisbevilgning eller
125 resultatfinansiering. Deltagelse i Horisont Europa skal fremme forskning og forskningsbasert
126 utdanning. Hovedformålet med Norges deltagelse i forskningsprogrammet er å bidra til at
127 forskningsmiljøer på tvers av landegrenser i fellesskap kan bedre drive god forskning hvor
128 regionale, europeiske, internasjonale og globale utfordringer løses.

129 **5.0 ARBEIDSFORHOLD**

130 Den beste forskningen gjøres med trygge arbeidsforhold. For å skape fremragende fagmiljøer er
131 det nødvendig med solide arbeidsvilkår og mangfold i akademien. Dette er viktig også for
132 studentene, både for å skape en god studiesituasjon og for å gjøre akademien til en attraktiv
133 fremtidig arbeidsplass. Det er også viktig at likestillingsperspektivet er en del av alle prosesser, fra
134 første rekruttering til siste opprykk.

135 **5.1 Rekruttering**

136 For å få den beste forskningen er det nødvendig å rekruttere forskertalenter som bringer inn nye
137 impulser til akademien. Bred rekruttering er et viktig tiltak for å nå ut til forskjellige grupper i
138 samfunnet ettersom akademien har et ansvar for å speile samfunnet. Det er nødvendig med
139 mangfolds- og likestillingsperspektiver for fagmiljøene i rekrutteringsprosessene. Mange unge
140 forskere opplever at det er vanskelig å konkurrere om førstestillinger sammenlignet med forskere
141 som har opparbeidet seg en portefølje av forskningsartikler og internasjonale samarbeid. Det må
142 sikres bedre muligheter for yngre akademikere til å kunne søke og bli ansatt med en begrenset
143 forskningsportefølje.

144 For å sikre at de beste talentene begynner på en forskerkarriere må karriereutsiktene være gode.
145 Det akademiske karriereløpet i dag preges av lange perioder med midlertidige ansettelsesforhold.
146 Det er nødvendig å redusere bruken av midlertidige ansettelser slik at doktorgradskandidater
147 opplever mulighetene som reelle uten for høy grad av usikkerhet og uforutsigbarhet.
148 Stillingskategoriene må også være av en slik art at det vil være naturlig å klatre på karrierestigen i
149 akademien. Kombinerte karrierestiger som sidestiller utdanning og forskning må være
150 hovedregelen.

151 Rekrutteringsstillinger som postdoktor og innstegsstilling skal på lik linje med de faste kombinerte
152 stillingene inneholde forskning, undervisning, veiledning og formidling. Mot slutten av
153 rekrutteringsstillingsperioden må vedkommende få mulighet til å bli vurdert for fast ansettelse før
154 stillingen lyses ut på ny.

155 Institusjoner som rekrutterer internasjonale vitenskapelige ansatte skal tilby tilstrekkelige kurs i
156 norsk språk og kultur samt pedagogikk slik at de kan bidra inn i det akademiske fellesskapet på lik
157 linje med andre som har tilsvarende stillinger.

158 **5.2 Doktorgradsutdanning**

159 På samme måte som for studentmassen har det også vært en betydelig vekst i antallet
160 doktorgradsstipendiater i Norge. En doktorgrad er den viktigste veien til en forskerkarriere og
161 spiller en viktig rolle i undervisning, forskning og utviklingsarbeid. Det er viktig at rekruttering til
162 stipendiatstillinger bygger på institusjonens kapasitet til å gi god doktorgradsutdanning og
163 arbeidslivets samlede behov for forskerkompetanse.

164 Normal tilsettingsperiode for doktorgradsstipendiater bør være fire år. Dette gir bedre integrering,
165 større fleksibilitet og mulighet til å fullføre på normert tid. NSO forventer at pedagogisk kompetanse
166 i form av undervisning og veiledning blir en integrert del av doktorgradsutdanningen som gjør
167 doktorgradskandidaten bedre forberedt til fremtidige stillinger.

168 **Dissens 1, Ola Gimse Estenstad, Bjørn Olav Østeby og Emily MacPherson:**

169 Tilleggsforslag:

170 *Doktorgradsordningene skal ha som minimumskriterium at man skaper et kontaktnettverk*
171 *mellom fagmiljøet knyttet til UH-sektoren og arbeidslivet.*

172 **5.3 Stillingskategorier**

173 NSO mener at det som et resultat av at man har et eget karriereløp for undervisningsstillinger
174 legges opp til en prioritering av forskning i det mest brukte karriereløpet, amanuensis/professor.
175 Det er problematisk at ikke alle vitenskapelige stillinger inneholder både undervisnings- og
176 forskningsarbeid. Forskning og utdanning henger sammen, og må derfor sees i sammenheng av
177 institusjonene. Da er det også nødvendig at ansatte må arbeide med begge deler. NSO ser også
178 en utfordring med kulturen i UH-sektoren ved at undervisnings- og utdanningsarbeid ikke gir like
179 mye status og prestisje som forskningsarbeid. NSO mener derfor at UH-sektoren i større grad må
180 arbeide med å samle de to ulike karriereløpene for mer helhetlige stillinger med både forsknings-
181 og undervisningsarbeid.

182 For å satse like mye på utdanning som forskning, er det nødvendig at det blir stilt de samme
183 kravene til utvikling av undervisningskompetanse, som forskningskompetanse, for å kunne få
184 ansettelse eller opprykk fra en vitenskapelig stilling til en annen.

185 NSO er glade for at institusjoner har begynt å merittere undervisere, og mener ordningen både må
186 videreutvikles og gis høyere status i academia. Undervisning skal ikke være en annenrangs
187 aktivitet.

188 **5.4 Midlertidighet**

189 NSO ønsker stabile arbeidsvilkår i universitets- og høyskolesektoren. Dagens situasjon med høy
190 andel midlertidighet er ugunstig fordi det ofte er nyutdannede og unge som blir hardest rammet.
191 Dersom dette pågår over lengre tid vil ikke kontraktsinnehaveren ha en like god forutsigbarhet til
192 sitt arbeidsforhold og livssituasjon. Dette er viktig spesielt med tanke på likestilling, arbeidsmiljø
193 samt rekruttering og ivaretagelse av gode forskere og undervisere.

194 Institusjonene må ha målrettede tiltak og endring i rutiner for å få sikre stabile arbeidsvilkår for sine
195 ansatte. NSO mener det er viktig å sørge for at finansieringen er stabil nok over tid til at færrest
196 mulig må gå på mange midlertidige kontrakter på grunn av usikkerhet i finansiering.

197 **5.5 Professor II og andre bistillinger**

198 For å sikre god arbeidsrelevans og nye erfaringer er det nyttig at parter fra arbeidslivet har en
199 bistilling på utdanningsinstitusjonene. Å ha disse personene som en kobling mellom forskning,
200 høyere utdanning og arbeidslivet på utsiden av academia vil kunne føre til en sterkere
201 tilknytning mellom academia og arbeidslivet.

202 Det må også sees på muligheter for at akademiske vitenskapelige ansatte kan ha en lignende
203 ordning med en bistilling ute i arbeidslivet, for å forsterke båndet mellom academia og
204 arbeidslivet.

205 **5.6 Forskermobilitet**

206 Det er viktig å holde en høy grad av forskermobilitet for å knytte bånd til forskermiljø internasjonalt,
207 som igjen gir Norge ytterligere forutsetninger for deltagelse i internasjonale forskningsprogram,
208 slikt som Horisont Europa. Kontakten mellom ulike forskningsmiljøer skal bidra til å skaffe
209 institusjoner gode utvekslingsavtaler for studentmobilitet.

210 Nasjonal forskermobilitet skal bidra til å utnytte forskningskompetanse, -interesser og -infrastruktur
211 på tvers av institusjoner i prosjekter der også studenter bør inkluderes.

212 **6.0 FORSKNINGSETIKK**

213 Forskningsetikk omhandler akademisk integritet, måten man behandler forskningsdata på, hva
214 man forsker på, hvordan man behandler hva eller hvem man forsker på og hvilken metode man
215 velger. Forskere har ansvar for å se sin virksomhet i sammenheng med samfunnet rundt seg.
216 Kunnskapsproduksjon må gjøres i miljø preget av kritisk refleksjon rundt hvordan
217 forskningsmetode og resultater påvirker samfunnet, samtiden, forskningsdeltakere, forsøksdyr og
218 enkeltmennesker.

219 Alle vitenskapelig ansatte og studenter skal få opplæring i forsvarlig håndtering av forskningsdata,
220 og institusjonene skal ha sikre lagringsmuligheter. Når all forskningsdata og alle
221 forskningsresultater skal ligge i åpne arkiver, stiller dette strenge krav til opprettholdelse av
222 personvern og etterprøvbarehet. Forskningsledere har et selvstendig ansvar for at personvernet til
223 deltakere sikres.

224 Forskningsetikk omhandler også ansvaret den individuelle forsker har til å reflektere og ta stilling til
225 hvordan og til hva forskningsresultater kan brukes til av andre.

226 **6.1 Akademisk fusk**

227 Det skal være et lovfestet nasjonalt regelverk for behandling av akademisk uærlighet og fusk på
228 alle fagfelt. Det skal i tillegg finnes lavterskelordninger for rapportering om, og rådgivning rundt,
229 akademisk fusk hos kolleger eller veiledere. Ordningene skal inkludere en ombudsperson som skal
230 være tilgjengelig for studenter, forskere og andre ansatte. Det er viktig at alle involverte parter i en
231 eventuell tilsynssak får sine rettigheter ivaretatt. Personer som varsler ved mistanke om fusk skal
232 beskyttes mot uformell eller formell gjengjeldelse.

233 **7.0 STUDENTDELTAGELSE I FORSKNING**

234 Studenters involvering i forskning og utdanning er et sentralt mål for at en student skal modnes
235 og utvikles akademisk. Studentenes gradvise akademiske modning og involvering i
236 forskningskulturen har muligheter til å gi særegne innblikk i ulike forskningsmiljøers arbeid med
237 kvalitet i forskning og utdanning. Studenter skal få en grunnleggende forståelse for hvordan
238 forskning fungerer og at studentene kan knytte teorien de lærer til konkret forskning. Lokale
239 tilpasninger kan være nødvendig, men det burde være et aktivt arbeid fra sentralt hold om å
240 implementere studentens involvering i forskningskulturen.

241 **7.1 Studentaktiv forskning**

242 Studentaktiv forskning kjennetegnes av at studentene deltar aktivt i et forskningsprosjekt.
243 Forskningsprosjektet skal være en del av et større fagmiljø, og målet for forskningen skal være en
244 fagfellevurdert publisering av forskningsresultatene. Studentaktiv forskning er en form for læring
245 som gir studentene innsikt i metode, kunnskapsvervelse samt forsknings- og utviklingsarbeid.
246 NSO mener at forståelse for, og deltakelse i, forskningsarbeid fremmer interesse og engasjement
247 for forskning og videre forskningsarbeid. For at studentene skal ha muligheten til å delta aktivt i et
248 forskningsprosjekt bør institusjonene legge til rette for dette gjennom egne emner for studentene
249 der dette er målet. Institusjonene bør ha incentivordninger for de vitenskapelige ansatte som
250 ønsker å engasjere studenter på denne måten.

251 **7.2 Studentinitiert forskning**

252 Studentinitiert forskning skiller seg fra studentaktiv forskning ved at den stiller høyere krav til
253 selvstendighet i utøvelsen. Alle studenter skal ha muligheten til å starte forskningsprosjekter, og
254 det skal finnes støtteordninger for dette. Det skal gis økonomisk støtte til studentinitiert forsknings-
255 og utviklingsarbeid gjennom en lokal søknadsbasert finansieringsordning. Dette innebærer også at
256 ressurser blir avsatt til faglig veiledning for studenter som mottar slik støtte.

257 **7.3 Forskerlinjer**

258 Universiteter og høyskoler kan ha egne forskerlinjer som en del av sitt utdanningstilbud der
259 studenter får muligheter til å delta i et forskningsprosjekt gjennom studiene sine. Disse kan
260 integreres i studieløp som et alternativ til ordinært studieløp, og skal ha opptak fra ordinært
261 studieløp. Dette gir studenter erfaring med reell forskning, og er et viktig tiltak for rekruttering av
262 fremtidige forskere.